

**«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն
(ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ**

Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ

*2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին առանձին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին առանձին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին առանձին հաշվետվություն	4

Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները	6
3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների	8
4. Նոր, փոփոխված և դեռևս չընդունված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	12
5. Հասույթ	13
6. Վաճառքի ինքնարժեք	15
7. Վարչական ծախսեր	15
8. Այլ ծախսեր	15
9. Դուստր ընկերությունում ներդրման վաճառքից զուտ եկամուտ	16
10. Այլ եկամուտ	16
11. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր	16
12. Շահութահարկ	16
13. Հիմնական միջոցներ	19
14. Տրամադրված փոխառություններ	20
15. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում	21
16. Պաշարներ	22
17. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	22
18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22
19. Կապիտալ և պահուստներ	23
20. Ստացված վարկեր և փոխառություններ	24
21. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	25
22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	26
23. Հանձնառություններ	31
24. Պայմանական դեպքեր	31
25. Կապակցված կողմեր	32

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» բաց բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետիրոջը և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» բաց
բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) առանձին ֆինանսական
հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական
վիճակի մասին առանձին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի
կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում
փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին առանձին հաշվետվությունները,
ինչպես նաև առանձին ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝
ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ Էական
տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով
ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի
դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական
միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային
ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ)
համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված
է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը առանձին ֆինանսական
հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝
համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ)
կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի
(ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), ինչպես նաև
Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Եթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում
են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Եթիկայի այլ
պահանջները՝ համաձայն այս պահանջների և ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ
մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան
հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Տնօրենների խորհրդի պատասխանատվությունը առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն առանձին ֆինանսական
հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին
հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի
հետևանքով Էական խեղաթյուրումներից զերծ առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների
պատրաստումն ապահովելու համար:

Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Ընկերության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է անկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն առանձին ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Տնօրենների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՍՊԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն,
Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

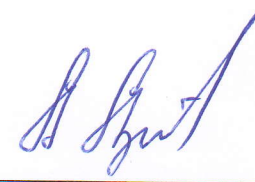
2025թ. հունիսի 30

**Ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվություն
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

հազ. դրամ	Ծան.	2024թ.	2023թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	13	7,452,757	7,946,367
Ոչ կյուրական ակտիվներ		16,668	17,793
Տրամադրված փոխառություններ	14	4,130,290	7,814,945
Ներդրում դուստր և ասոցիացված ընկերություններում	15	6,973,100	7,222,148
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	86,357	382,984
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		18,659,172	23,384,237
Պաշարներ	16	120,115	460,594
Տրամադրված փոխառություններ	14	5,370,080	1,333,368
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	17	2,971,678	3,475,370
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		-	70,266
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18	38,946	21,440
Ընթացիկ ակտիվներ		8,500,819	5,361,038
Ընդամենը ակտիվներ		27,159,991	28,745,275
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		7,504,726	7,814,628
Կապիտալի բաշխում		(4,587,227)	(4,321,217)
Այլ պահուստներ		850,074	836,358
Պահուստներ		5,949,705	6,342,675
Զբաղիված շահույթ		9,034,973	8,454,033
Ընդամենը սեփական կապիտալ	19	18,752,251	19,126,477
Պարտավորություններ			
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	20	2,306,786	3,331,880
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	24	516,306	313,917
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		2,823,092	3,645,797
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	20	4,369,551	3,733,986
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	1,096,020	2,170,800
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	23	119,077	68,215
Ընթացիկ պարտավորություններ		5,584,648	5,973,001
Ընդամենը պարտավորություններ		8,407,740	9,618,798
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		27,159,991	28,745,275

Հաստատվել և ստորագրվել է Ընկերության ղեկավարության կողմից 2025թ. հունիսի 30-ին:

Սուրեն Կարայան
Գլխավոր տնօրեն

Արուսյակ Ազիզյան
Գլխավոր հաշվապահ

1-25 ծանոթագրությունները կազմում են առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին առանձին
հաշվետվություն**

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Ծան.	2024թ.	2023թ.
Հասույթ	5	4,491,795	10,825,646
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(4,155,988)	(10,745,988)
Համախառն շահույթ		335,807	79,658
Դուստր ընկերությունում ներդրման վաճառքից զուտ եկամուտ	9	7,373,338	-
Այլ եկամուտ	10	457,113	164,897
Վարչական ծախսեր	7	(478,889)	(533,903)
Իրացման ծախսեր		(1,119)	(1,421)
Այլ ծախսեր	8	(424,789)	(260,248)
Անոցիացված ընկերության շահույթի կամ վնասի բաժին՝ հաշվառված բաժնեմասնակցության մեթոդով		(7,587)	-
Գործառնական գործունեությունից շահույթ/(վնաս)		7,253,874	(551,017)
Ֆինանսական եկամուտ	11	1,120,876	1,559,433
Ֆինանսական ծախս	11	(502,836)	(566,019)
Զուտ ֆինանսական եկամուտ		618,040	993,414
Շահույթ նախքան շահութահարկը		7,871,914	442,397
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(372,646)	(168,075)
Հաշվետու տարվա շահույթ		7,499,268	274,322
Հաշվետու տարվա ընդամենը համապարփակ եկամուտ		7,499,268	274,322

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին առանձին հաշվետվություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Կապիտալի բաշխում	Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ/նվազում	Պահուստներ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ.	7,814,628	(4,131,536)	6,776,140	797,150	12,383,019	23,639,401
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)						
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	-	274,322	274,322
Այլ բաշխումներ			-	39,208	(39,208)	-
Վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	(433,465)	-	433,465	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	(433,465)	39,208	668,579	274,322
Այլ բաշխումներ	-	(189,681)	-	-	-	(189,681)
Շահաբաժիններ	-	-	-	-	(4,597,565)	(4,597,565)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	(189,681)	-	-	(4,597,565)	(4,787,246)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	7,814,628	(4,321,217)	6,342,675	836,358	8,454,033	19,126,477
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2024թ.	7,814,628	(4,321,217)	6,342,675	836,358	8,454,033	19,126,477
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)						
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	-	7,499,268	7,499,268
Այլ բաշխումներ			-	13,716	(13,716)	-
Վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	(392,970)	-	392,970	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	(392,970)	13,716	7,878,522	7,499,268
Այլ բաշխումներ	-	(266,010)	-	-	(247,582)	(513,592)
Շահաբաժիններ	-	-	-	-	(7,050,000)	(7,050,000)
Բաժնետիրական կապիտալի նվազում	(309,902)	-	-	-	-	(309,902)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	(309,902)	(266,010)	-	-	(7,297,582)	(7,873,494)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	7,504,726	(4,587,227)	5,949,705	850,074	9,034,973	18,752,251

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին առանձին հաշվետվություն
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

հազ. դրամ	Ծան.	2024թ.	2023թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Շահույթ տարվա համար		7,499,268	274,322
ԾՁգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածություն և ամորտիզացիա		189,001	181,445
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ		(77,373)	387,190
Բաժնետոմսերի վաճառքից եկամուտ		(7,373,338)	–
Անոցիացված ընկերության շահույթի կամ վնասի բաժին՝ հաշվառված բաժնեմասնակցության մեթոդով		7,587	
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից ծախս/(եկամուտ)		(37,122)	32,192
Չուտ ֆինանսական եկամուտ		(618,040)	(993,414)
Շահութահարկի գծով ծախս		372,646	168,075
<i>Փոփոխություններ հետևյալ հոդվածներում.</i>			
Պաշարներ		23,611	(293,995)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր		555,430	2,884,481
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր		(372,576)	(2,406,391)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը		169,094	233,905
Վճարված շահութահարկ		–	(70,266)
Վճարված տոկոսներ		(348,412)	(340,844)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		(179,318)	(177,205)
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(13,965)	(68,411)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(410)	(1,233)
Դուստր ընկերությունների ձեռքբերում		(24,000)	(1,032,300)
Դուստր ընկերությունների վաճառք		–	526,137
Դուստր ընկերությունների վաճառքի համար ստացված կանխավճար		–	708,000
Տրամադրված փոխառություններ		(2,962,502)	(3,367,349)
Տրամադրված փոխառությունների մարում		2,569,744	1,046,705
Ստացված տոկոսներ		100,170	308,891
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		(330,963)	(1,879,560)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Մուտքեր վարկերից և փախռություններից		4,783,913	4,278,180
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(4,255,744)	(2,268,894)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր		528,169	2,009,286
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում		17,888	(47,479)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հունվարի 1-ի դրությամբ		21,440	61,261
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(382)	7,658
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17	38,946	21,440

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Տեղեկատվություն Ընկերության վերաբերյալ

Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ «Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ի («Ընկերություն») համար:

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ն («Ընկերություն») իրենցից ներկայացնում են բաց բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Զաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերության հիմնական գործունեությունն էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող կայանում: Արտադրված էլեկտրաէներգիան վաճառվում է Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն ՓԲԸ-ին:

Ընկերության միակ սեփականատերն է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն, իսկ վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 25-ում:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Հրազդան, Գործարանային փ. 1:

Աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2024 թվականին կազմել է 391 հոգի (466 հոգի՝ 2023 թվականին):

բ) Գործարար միջավայրը Հայաստանում

Ընկերության գործունեությունը հիմնականում գտնվում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերությունը ենթարկվում է Հայաստանի տնտեսական և ֆինանսական շուկաներին, որոնք արտահայտում են զարգացող շուկայի բնութագրերը: Իրավական, հարկային և կարգավորող դաշտերը շարունակում են զարգանալ, սակայն ենթարկվում են տարաբնույթ մեկնաբանությունների և պարբերական փոփոխությունների, որոնք այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ միասին նպաստում են մարտահրավերներին, որոնց բախվում են Հայաստանում գործող կազմակերպությունները: Բացի այդ, 2020 թվականի սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, որին հաջորդել է վիճելի Լեռնային Ղարաբաղի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության հետագա սրումը էլ ավելի են մեծացրել անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

Ուկրաինայի պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ Ռուսաստանի և Բելառուսի, ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ հայտարարել են խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ: Պատերազմի սկզբից ի վեր ռուսական ռուբլու զգալի անկայունությունն է նկատվել արտաթույլների նկատմամբ, ինչպես նաև Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի անկում: Իրավիճակը դեռ շարունակվում է, բայց դա արդեն իսկ հանգեցրել է հոլմանիտար ճգնաժամի և Ուկրաինայում, Ռուսաստանում ու մնացած աշխարհում հսկայական տնտեսական կորուստների: Ուկրաինան և Ռուսաստանը Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներն են:

Պատերազմի հետևանքով ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհոսք եղավ Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական մուտքերի ծավալների զգալի ավելացմանը և քարտային գործարքների ակտիվացմանը, ինչը դրական ազդեցություն ունեցավ Հայաստանի վրա: Ընկերության ղեկավարությունը վերահսկում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Քանի որ պատերազմը դեռ շարունակվում է, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել այն վերջնական ազդեցությունը, որը դա կարող է ունենալ Ընկերության բիզնեսի վրա, քանի որ ընդհանուր առմամբ տնտեսության վրա ազդեցության մեծության վերաբերյալ անորոշություն կա:

Ֆինանսական հաշվետվությունները արտացոլում են ղեկավարության կողմից Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի լավագույն գնահատականը: Ապագա բիզնես միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

ա) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («ՀՀ դրամ»), որը հանդիսանում է Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ: Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, և բոլոր արժեքները կլորացված են մոտ հազարերորդականներով, եթե այլ բան նշված չէ:

բ) Զափման հիմունքներ

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

գ) Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջվում են իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները:

Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված),
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- ▶ 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Լրացուցիչ տեղեկատվությունը իրական արժեքի գնահատման վերաբերյալ ներկայացված է Ծան. 22-ում:

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները «ՖՀՄՍ» պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար Ընկերության ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ելթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

գ) Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատումները և վերջիններիս համար հիմք հանդիսացող ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Հիմնական միջոցների մաշվածության հետ կապված հաշվապահական հաշվառման գնահատումների կիրառման ժամանակ կատարված ղեկավարության ենթադրությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծան. 13-ում «Հիմնական միջոցներ»:

Տեղեկատվությունը կապիտալի բաշխումների հետ կապված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների կիրառման ժամանակ ղեկավարության կողմից կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծան. 19-ում «Կապիտալ և պահուստներ»:

ե) Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում

Դուստր ընկերություններ

Դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած ճանաչած արժեզրկումից կորուստները:

Դուստր ընկերությունները Ընկերության կողմից հսկվող ընկերություններ են: Ընկերությունը հսկողություն ունի ընկերության նկատմամբ, երբ այդ ընկերությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և կազմակերպության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն:

Մասնակցություններ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում

Ընկերության մասնակցությունները բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում իրենցից ներկայացնում են մասնակցություններն ասոցիացված ընկերություններում:

Ասոցիացված կազմակերպություններն այն կազմակերպություններն են, որոնց նկատմամբ Ընկերությունն ունի նշանակալի ազդեցություն, սակայն որոնցում չի իրականացնում հսկողություն կամ համատեղ հսկողություն ֆինանսական և գործառնական քաղաքականությունների նկատմամբ: Նշանակալի ազդեցությունը ենթադրվում է այն դեպքում, երբ Ընկերությանն են պատկանում մեկ այլ ընկերության քվեարկության իրավունք տվող ձայների 20%-ից 50%-ը:

Ասոցիացված ընկերություններում մասնակցությունները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Ներդրումների գծով ծախսերը ներառում են գործարքի գծով ծախսումները:

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Ընկերության մասնաբաժինը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում այն ճշգրտումներից հետո, որոնք կատարվում են ներդրման օբյեկտի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ընկերության կողմից օգտագործվողին համապատասխանեցնելու համար՝ սկսած այն ամսաթվից, երբ սկսում է գործել նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը, մինչև այն ամսաթիվը, երբ նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը դադարում է:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

Մասնակցություններ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում (շարունակություն)

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Ընկերության մասնաբաժինը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում այն ճշգրտումներից հետո, որոնք կատարվում են ներդրման օբյեկտի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ընկերության կողմից օգտագործվողին համապատասխանեցնելու համար՝ սկսած այն ամսաթվից, երբ սկսում է գործել նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը, մինչև այն ամսաթիվը, երբ նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը դադարում է:

Երբ Ընկերության մասնաբաժինը վնասում գերազանցում է վերջինիս մասնակցությունը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտում, մասնակցության հաշվեկշռային արժեքը, ներառյալ երկարաժամկետ ներդրումները, նվազեցվում է զրոյի և հետագա վնասի ճանաչումը դադարեցվում է, այն ճանաչվում է միայն այն չափով, որով Ընկերությունը ստանձնել է պարտավորություն կամ կատարել է վճարումներ ներդրման օբյեկտի անունից:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել են առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

ա) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծան. 5 կետում:

բ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսը ընդգրկում են.

- ▶ Տոկոսային եկամուտ;
- ▶ Տոկոսային ծախս;
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ վնասը;

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ,
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Փոխարժեքային տարբերությունից առաջացող օգուտը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով, որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս կախված այն հանգամանքից, թե որ դիրքում են կատարվում արտարժույթի փոփոխությունները՝ զուտ օգուտի, թե՛ զուտ վնասի:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների (շարունակություն)

գ) Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով գործարքները սկզբնապես ճանաչվում են ֆունկցիոնալ արժույթով, փոխարկվում են կիրառելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված փոխարժեքը: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 396.56 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 413.89 ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 404.79 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 447.9 ՀՀ դրամ):

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի արդյունքում:

դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված տարրերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է հաշվեկշռային մեթոդով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների հարկային բազաների և դրանց՝ ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հաշվեկշռային արժեքների ժամանակավոր տարբերությունների հիման վրա:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, բացառությամբ՝

- ▶ Երբ հետաձգված հարկային պարտավորությունը առաջանում է գույքի կամ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի/վնասի, ոչ էլ հարկվող շահույթի/վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերի և չօգտագործված հարկային վնասների համար այնքանով, որքանով հավանական է, որ կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց այդ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերը և վնասները հնարավոր կլինի օգտագործել՝ բացառությամբ հետևյալ դեպքի՝

- ▶ Երբ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվը առաջանում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի/վնասի, ոչ էլ հարկվող շահույթի/վնասի վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների (շարունակություն)

դ) Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում է այնքանով, որքանով այլևս հավանական չէ, որ բավարար հարկվող շահույթ կլինի, որի դիմաց կօգտագործվի հետաձգված հարկային ակտիվը: Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում այնքանով, որքանով հավանական է, որ ապագա հարկվող շահույթը թույլ կտա վերականգնել հետաձգված հարկային ակտիվը:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են այն հարկային դրույքաչափերով, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն այն տարում, երբ ակտիվները կիրառվեն կամ պարտավորությունները կհամարվեն՝ հիմնվելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կիրառված կամ կիրառման ենթակա օրենքով սահմանված հարկային դրույքաչափերի (և հարկային օրենքների) վրա:

Հետաձգված հարկը, որը վերաբերվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին կամ սեփական կապիտալի հոդվածներին, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ սեփական կապիտալում, և ոչ թե շահույթում կամ վնասում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների հետ հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և հետաձգված հարկերը վերաբերում են միևնույն հարկվող կազմակերպությանը և հարկային մարմիններին:

Ապագա հարկվող շահույթի առաջացման մասին ենթադրությունները կախված են ղեկավարության՝ ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներից: Ապագա հարկվող շահույթի այս գնահատումները հիմնված են գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վրա (որոնց վրա ազդում են արտադրության և վաճառքի ծավալները, ապրանքների գները, պահուստները, գործառնական ծախսերը, փակման և վերականգնողական ծախսերը, կապիտալ ծախսումները, շահաբաժինները և այլ կառավարչական գործարքները): Ապագա դրամական միջոցների հոսքերի և հարկվող շահույթի՝ գնահատումներից նշանակալի տարբերությունը կազդի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության զուտ հետաձգված հարկային ակտիվների օգտագործման հնարավորության վրա:

ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցները ենթակա են վերազնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերազնահատման հաճախականությունը կախված է վերազնահատման ենթակա հիմնական միջոցների իրական արժեքների փոփոխություններից: Եթե հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերազնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն հիմնական միջոցի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերազնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքը վերազնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Սակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն հիմնական միջոցի ուղղակիորեն սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերազնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, և դրա արժեքը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում առաջանալուն պես:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների (շարունակություն)

ե) Հիմնական միջոցներ(շարունակություն)

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործմանը պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործմանը պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական ստացման մոդելը: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են նշանակալի հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

-Շենքեր	32 ամիս
-Մեքենաներ և սարքավորումներ	32 ամիս
-հարմարանք և կցամասեր	32 ամիս
-այլ	32 ամիս

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(Է) Կանոնադրական կապիտալ

Ընկերության բաժնեմասերը ենթակա են մարման մասնակցի ընտրությամբ՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Ընկերությունը պարտավոր է վճարել դուրս եկող մասնակցին վերջինիս դուրս գալու տարվա ընկերության գուտ ակտիվների նրա բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ մասնակցի համաձայնության դեպքում բնաիրային տեսքով:

ը) Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունը Ընկերությունը սկզբնական ճանաչում է երաշխավորության իրական արժեքով և հետագայում չափում է ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստի գումարից և սկզբնապես ճանաչված գումարի ու, կիրառելի լինելու դեպքում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված եկամտի կուտակային գումարի տարբերությունից առավելագույնով:

Երբ Ընկերությունը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություն կապակցված կողմին նույնիսկ առանց հատուցման, համարվում է, որ մայր կազմակերպությունը գործում է բաժնետիրոջ կարգավիճակով և ֆինանսական երաշխավորության տրամադրումը ճանաչվում է որպես կապիտալի բաշխում:

ժ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ներկա պահին ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման միջև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և այդ պարտավորության հատուկ ռիսկերը: Չեղջի գծով ծախսը ճանաչվում է ֆինանսական ծախս:

4. Նոր, փոփոխված և դեռևս չընդունված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման առկա ստանդարտների հետևյալ փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝

- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի և կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 ստանդարտում,
- ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում,
- Բացահայտումներ. Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

Վերոնշյալ ոչ մի փոփոխություն նշանակալի ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության՝ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

բ) Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են, բայց դեռևս ուժի մեջ չեն մտել, գնահատվում են Ընկերության կողմից՝ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը որոշելու համար: Ինչպես նկարագրված է վերոնշյալ հատվածում, այն ներառելու է ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք արդեն ուժի մեջ կլինեն՝ հիմնված նոր ստանդարտների կամ փոփոխությունների վրա, սակայն տեղական մակարդակով հաստատումը դեռևս ընթացքի մեջ է կամ կարող է հանգեցնել ավելի ուշ ուժի մեջ մտնելու:

- ՖՀՄՍ 18 ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում

2024 թվականի ապրիլին ՀՀՄՍԽ -ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 18 ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում ստանդարտը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 1 ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում ստանդարտին: ՖՀՄՍ 18-ը նոր պահանջներ է ներկայացնում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ներկայացման գծով՝ ներառյալ որոշ հանրագումարներ և միջանկյալ հանրագումարներ:

Ավելին, կազմակերպությունները պարտավոր են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը դասակարգել՝ ըստ հինգ կատեգորիաների՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, շահութահարկ, ընդհատված գործառնություններ, որոնցից առաջին երեք կատեգորիաները նոր են:

Այն նաև պահանջում է նոր, ղեկավարության կողմից սահմանած կատարողականի չափորոշիչների, եկամուտների և ծախսերի միջանկյալ հանրագումարների բացահայտում և ներառում է ֆինանսական տեղեկատվության համախմբման և տարանջատման նոր պահանջներ՝ հիմնված հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների (PFS) և ծանոթագրությունների «դերերի» վրա:

Բացի այդ, ՀՀՄՍ 7 Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն ստանդարտում կատարվել են նեղ շրջանակի փոփոխություններ, որոնք ներառում են գործառնություններից դրամական հոսքերի՝ անուղղակի մեթոդով որոշելու մեկնարկային կետի փոփոխություն՝ «շահույթ կամ վնաս»-ից դեպի «գործառնական շահույթ կամ վնաս» և շահաբաժիններից ու տոկոսագումարներից դրամական հոսքերի դասակարգման ընտրության հնարավորության վերացում: Ավելին, որոշակի համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել մի քանի այլ ստանդարտներում:

4. Նոր, փոփոխված և դեռևս չընդունված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

բ) Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 18 ստանդարտը և այլ ստանդարտների փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2027 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ է բացահայտում: ՖՀՄՍ 18-ը կիրառվելու է հետընթաց: Ներկայումս Ընկերությունն աշխատում է բացահայտել այն բոլոր փոփոխությունները, որոնք ազդեցություն կունենան հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:

- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում – ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ: Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այն ազդեցությունը, որը փոփոխությունը կունենա հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:
- ՀՀՄՍ 21 ստանդարտի փոփոխություններ - Փոխանակելիության բացակայություն, որը հստակեցնում է, թե ինչպես պետք է կազմակերպությունը գնահատի՝ արդյոք արտարժույթը փոխանակելի է, և ինչպես պետք է որոշել սփոթ փոխարժեքը փոխանակելիության բացակայության դեպքում: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Ընկերությունը հասույթը ստանում է հիմնականում Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից:

հազ.դրամ	2024թ.	2023թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	4,491,795	10,825,646
Ընդամենը հասույթ	4,491,795	10,825,646

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ ծառայությունների հիմնական տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

հազ.դրամ	2024թ.	2023թ.
Ծառայությունների հիմնական տեսակներ		
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	2,623,192	9,033,516
Հզորության վաճառք	1,829,842	1,713,415
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման և այլ ծառայություններ	38,761	78,715
	4,491,795	10,825,646
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ	4,491,795	10,825,646
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	4,491,795	10,825,646

5. Հասույթ (շարունակություն)

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին էլեկտրաէներգիա վաճառելուց հետո: Վաճառքի պայմանագիրը գործում է մինչև վաճառողի լիցենզիայի գործողության ժամկետի լրանալը, այնուամենայնիվ, սակագները և ծավալները սահմանվում են տարեկան կտրվածքով՝ պայմանագրի հավելվածներով: Հաշիվները ներկայացվում են ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Որպես գործնական բնույթի պարզեցում՝ ընկերությունը հասույթը ճանաչում է այն գումարով, որի չափով իրավունք ունի հաշիվ ներկայացնել, եթե այդ գումարն ուղղակիորեն համընկնում է մինչև տվյալ ամսաթիվն ընկերության կողմից պարտականության կատարման արդյունքում հաճախորդին փոխանցված արժեքի հետ:
Արտադրական հզորության վաճառք	Այս պայմանագրերի շրջանակում Ընկերությունն ունի հաճախորդներին անհրաժեշտության դեպքում էլեկտրաէներգիա մատակարարելու հանձն առնված պարտականություն: Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց՝ հիմք ընդունելով անցած ժամանակահատվածը:
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման ծառայություններ	Այս պայմանագրի համաձայն՝ Ընկերությունը փոխանցում է էլեկտրաէներգիան իր հաճախորդի սպառողներին և/կամ իր հաճախորդների այլ ցանցային կայաններին: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և սպառում են էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգուտները՝ վերջինիս մատակարարմանը զուգընթաց, և Ընկերությունը ծառայության նկատմամբ հսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, իր կատարման պարտականությունները կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխական արժեքը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված էլեկտրաէներգիայի քանակության և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցրած հաշվիչների ցուցմունքների հիման վրա:

6. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Գազի գծով ծախսեր	2,500,213	8,567,933
Աշխատավարձ	988,199	1,080,528
Էլեկտրաէներգիա գծով ծախսեր	184,864	451,351
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	165,281	159,199
Անվտանգության ծառայության գծով ծախսեր	157,611	117,200
Նյութեր	79,499	207,142
Այլ	80,321	162,635
	4,155,988	10,745,988

7. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ	263,482	324,361
Մասնագիտական ծառայություններ	95,700	39,000
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	26,790	27,296
Հարկեր	17,461	12,951
Մաշվածություն	15,912	11,338
Վարձակալության գծով ծախսեր	10,654	10,352
Վերանորոգում և սպասարկում	8,914	5,272
Էլեկտրաէներգիայի գծով ծախս	5,008	5,334
Բանկային և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր	4,602	1,777
Այլ	30,366	96,222
	478,889	533,903

8. Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Փոխհատուցման ենթակա Էլ.էներգիայի գծով ծախս	213,136	–
Հարկեր և այլ պարտադիր վճարներ	73,758	77,031
Տույժ ու տուգանք	52,783	–
Պաշարների արժեզրկումից ծախս	26,651	–
Լիցենզիա	15,300	15,300
Պաշարների վաճառքների ծախսեր	4,082	–
Արտարժույթի փոխարկումից վնաս	1,810	4,880
Վաճառված պաշարներ	–	130
Աշխատավարձ	–	24,583
Հնարավոր պարտքային կորուստների գծով պահուստ	–	106,293
Անհատույց տրված ակտիվներ	–	150
Այլ ծախսեր	37,269	31,881
	424,789	260,248

9. Դուստր ընկերությունում ներդրման վաճառքից զուտ եկամուտ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Դուստր ընկերությունում ներդրման վաճառքից զուտ եկամուտ	7,373,338	–
	7,373,338	–

10. Այլ եկամուտ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Փոխհատուցման ենթակա էլ.էներգիայի գծով եկամուտ	245,535	–
Հիմնական միջոցների վաճառքներից եկամուտ	84,341	–
Վարձակալությունից եկամուտ	73,178	86,228
Պահուստի հակադարձում	37,122	57,823
Արտարժույթի փոխարկումից օգուտ	–	370
Պաշարների արժեզրկումից կորուստի հակադարձում	–	13,695
Այլ գործառնական եկամուտ	16,937	6,781
	457,113	164,897

11. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ	1,022,531	1,559,433
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	98,345	–
Ֆինանսական եկամուտ	1,120,876	1,559,443
Տոկոսային ծախս	(502,836)	(436,214)
Չուտ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	–	(129,805)
Ֆինանսական ծախս	(502,836)	(566,019)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական եկամուտ	618,040	993,414

12. Շահութահարկ

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Շահութահարկի գծով ծախսի հիմնական բաղադրիչներն են՝

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Շահութահարկի գծով ծախս	–	–
Հետաձգված հարկերի գծով ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և վերականգնում	(372,646)	(168,075)
Շահութահարկի գծով ծախս	(372,646)	(168,075)

Հայկական ընկերությունների համար շահութահարկի դրույքաչափը 2024թ.-ին կազմել է 18% (2023թ.-ին՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

12. Շահութահարկ (շարունակություն)

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ (շարունակություն)

հազ. դրամ	2024թ.	%	2023թ.	%
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	7,871,914		442,397	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(1,416,945)	(18)	(79,631)	(18)
Արտարժույթի տարբերություններից չհարկվող եկամուտ/ (չնվազեցվող ծախս)	17,702	(5)	(23,365)	(5)
Զհարկվող եկամուտ/(չնվազեցվող ծախսեր)	1,026,597	(15)	(65,079)	(15)
	(372,646)	(38)	(168,075)	(38)

ա) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Հիմնական միջոցներ	–	–	(342,226)	(201,583)	(342,226)	(201,583)
Պաշարներ	22,534	30,453	–	–	22,534	30,453
Տրամադրված փոխառություններ	211,684	312,964	–	–	211,684	312,964
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	45,649	45,858	–	–	45,649	45,858
Պահուստներ	13,268	18,147	–	–	13,268	18,147
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,724	4,293	–	–	5,724	4,293
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	114,369	68,784	–	–	114,369	68,784
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	–	–	(16,785)	(5,642)	(16,785)	(5,642)
Հարկային վնաս	32,141	109,710	–	–	32,140	109,710
	445,368	590,209	(359,011)	(207,225)	86,357	382,984

12. Շահութահարկ (շարունակություն)

բ) Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	1 հունվարի 2024թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2024թ.
Հիմնական միջոցներ	(201,583)	(140,643)	–	(342,226)
Պաշարներ	30,453	(7,919)	–	22,534
Տրամադրված փոխառություններ	312,964	(145,959)	44,679	211,684
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	45,858	(209)	–	45,649
Պահուստներ	18,147	(4,879)	–	13,268
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	4,293	1,431	–	5,724
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	68,784	–	45,585	114,369
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	(5,642)	3,102	(14,244)	(16,785)
Հարկային վնաս	109,710	(77,570)	–	32,140
Հետաձգված շահութահարկ	382,984	(372,646)	76,020	86,357

	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	(162,266)	(39,317)	–	(201,583)
Պաշարներ	20,758	9,695	–	30,453
Տրամադրված փոխառություններ	559,272	(246,308)	–	312,964
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	42,927	2,931	–	45,858
Պահուստներ	18,524	(377)	–	18,147
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	3,060	1,233	–	4,293
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	25,393	–	43,391	68,784
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	–	(5,642)	–	(5,642)
Հարկային վնաս	–	109,710	–	109,710
Հետաձգված շահութահարկ	507,668	(168,075)	43,391	382,984

13. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հողատար- ածք և շենքեր	Շինություն- ներ և մեխա- նիզմներ	Մեքենաներ և սարքավոր- ումներ	Անավարտ շինարարու- թյուն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/վերագնահատվ ած արժեք					
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,309,119	329,594	3,636,066	171,086	8,445,865
Ավելացումներ	–	–	34,061	34,350	68,411
Օտարումներ	–	(284)	(355,927)	(31,078)	(387,289)
Վերադասակարգումներ	(48,822)	(22,859)	71,797	(116)	–
Կուտակված մաշվածության բացառում	–	–	(516)	–	(516)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,260,297	306,451	3,385,481	174,242	8,126,471
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,260,297	306,451	3,385,481	174,242	8,126,471
Ավելացումներ	–	–	11,964	2,001	13,965
Օտարումներ	(158,233)	(97)	(212,087)	–	(370,417)
Վերադասակարգումներ	–	18,409	83,611	(102,020)	–
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,102,064	324,763	3,268,969	74,223	7,770,019
Մաշվածություն					
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	–	–	–	–	–
Հաշվետու տարվա մաշվածություն	10,949	21,094	148,577	–	180,620
Կուտակված մաշվածության բացառում	–	–	(516)	–	(516)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,949	21,094	148,061	–	180,104
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,949	21,094	148,061	–	180,104
Հաշվետու տարվա մաշվածություն	10,949	21,094	155,420	–	187,463
Կուտակված մաշվածության բացառում	–	–	(50,305)	–	(50,305)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,898	42,188	253,176	–	317,262
Չուտ հաշվեկշռային արժեք					
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,249,348	285,357	3,237,420	174,242	7,946,367
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,080,166	282,575	3,015,793	74,223	7,452,757

13. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

163,743 հազար ՀՀ դրամ գումարով մաշվածության ծախսը գրանցվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում (2023թ-ին՝ 159,199 հազար ՀՀ դրամ), 15,912 հազար ՀՀ դրամ գումարով մաշվածությանը ծախսը (2023 թ-ին՝ 11,338 հազար ՀՀ դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում, իսկ 7,809 հազար ՀՀ դրամ մաշվածությունը՝ այլ ծախսերի կազմում:

(ա) Վերագնահատում

Դեկավարությունը հանձնարարել էր «ԲԻ-ԴԻ-Օ Ըղվայգորի» ՓԲԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Հիմնական միջոցների արժեքը գնահատվել էր զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդով և կազմել էր 8,445,865 հազար ՀՀ դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծան. 2):

Ընկերության հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի և հազվադեպ է վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա չի հանդիսանում բիզնեսի շարունակելիության մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և որոշ հողատարածքների և շենքերի, որոնք վերագնահատվել են վերջերս շուկայում տեղի ունեցած գործառնությունների տվյալների կամ դիտելի շուկայական ելակետային տվյալների (օրինակ՝ համադրելի ապրանքների շուկայական գները) հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքների բավարար ծավալ՝ իրական արժեքը գնահատելիս շուկայական մոտեցումն օգտագործելու համար:

Հետևաբար, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել էր օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մոտեցումը: Այս մեթոդը հաշվի է առնում Ընկերության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (այսինքն՝ զուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը), որպեսզի դուրս բերվի հիմնական միջոցների արժեքը:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները

- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է խելամիտ և օժանդակող ենթադրությունների հիման վրա, որոնք ներկայացնում են լավագույն գնահատականը այն տնտեսական պայմանների վերաբերյալ, որոնք գոյություն կունենան ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում:
- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է Ընկերության կողմից հաստատված ամենավերջին ֆինանսական բյուջեների/կանխատեսական գնահատումների հիման վրա, սակայն չեն ներառել ապագա վերակառուցումից կամ ակտիվի արդյունավետության բարելավումից կամ կատարելագործումից առաջացող դրամական միջոցների գնահատված ապագա ներհոսքեր կամ արտահոսքեր:
- ▶ Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են գնաճի համապատասխան դրույքների մասով:
- ▶ Կիրառվել է 19.06% զեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:

14. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ոչ ընթացիկ		
Տրամադրված փոխառություններ	4,130,290	7,814,945
Ընթացիկ		
Տրամադրված փոխառություններ	5,370,080	1,333,368
Ընդամենը տրամադրված փոխառություններ	9,500,370	9,148,313

14. Տրամադրված փոխառություններ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են տրամադրված փոխառությունների պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվան- ական տոկոսա- դր.	Սպաս- վող մարմ-ան տարի	2024թ.		2023թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. Արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	8. 4%	2025	295,777	268,534	89,877	80,201
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	9%	2025	17,412	17,131	16,058	15,788
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	Եվրո	7%	2025	1,675,285	1,648,256	1,795,195	1,765,022
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	1%	2025	198,529	197,653	–	–
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	8. 4%	2025	2,007,479	1,863,226	–	–
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	8. 4%	2025	–	–	859,069	787,876
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	2. 78%	2025	1,408,580	1,375,280	–	–
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ԱՄՆ դոլար	7. 95%	2024	–	–	1,931,348	1,898,886
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	9. 6%	2027	5,073,328	4,130,290	6,195,452	4,600,540
Ընդամենը վարկեր				10,676,390	9,500,370	10,886,999	9,148,313

15. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում

2024թ.-ի ընթացքում Ընկերության և Մարինե Լևոնի Ղազարյանի միջև կնքվել է բաժնետոմսերի ձեռքբերման պայմանագիր, ըստ որի «Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ-ի 78,199 հատ հասարակ անվանական բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը մեկ ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, ինչը կազմում է «Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ կանոնադրական կապիտալի 2.8%-ը, հանձնվել է Ընկերության սեփականությանը, բաժնետոմսերը վճարվել են Ընկերության սեփականության իրավունքով պատկանող «Կամսար» ՍՊԸ կանոնադրական կապիտալի 17.6% բաժնետոմսերով: «Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում Ընկերության բաժնեմասը վերոնշյալ գործարքից հետո կազմել է 100%:

2024թ.-ին Ընկերությունը որոշում է կայացրել «Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ-ում մասնակցությունը դադարեցնել, բաժնետոմսերի արժեքը սահմանելով 7,050,000 ՀՀ դրամ, այն վաճառել է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված դուստր և ասոցիացված ընկերություններում ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի ընդհանուր վերլուծությունը:

15. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում (շարունակություն)

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ներդրումներ դուստր ընկերություններում		
«Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ	5,349,479	5,349,479
«Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ	–	2,628
«ԷյՋ Էներջի Սոլյուշնս» ՍՊԸ	1,168,877	1,137,268
«Փրոջեքթ Ֆայնընս Հոլդինգ» ՓԲԸ	276,300	252,300
Ներդրումներ ասոցիացված ընկերություններում		
«Կամսար» ՍՊԸ	125,307	419,750
«Արտուկտ ՓԲԸ»	53,137	60,723
	6,973,100	7,222,148

16. Պաշարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Նյութեր	100,334	436,487
Պահեստամասեր	13,245	16,146
Այլ	6,536	7,961
	120,115	460,594

17. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Դեբիտորական պարտքեր ընկերությունից*	1,994,278	2,059,038
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	195,571	833,011
Այլ դեբիտորական պարտքեր	863,690	616,243
Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ	(31,761)	(32,922)
Ընդամենը առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,971,678	3,475,370

* Գումարն իրենից ներկայացնում է Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ ՓԲԸ ընկերությունից ստացվելիք դեբիտորական պարտքը սովորական բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 5,000 դրամից 1 դրամ նվազման հետևանքով: Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծան. 22-ում:

18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	38,946	21,440
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,946	21,440

Ընկերության ենթարկվածությունն արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերին և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծան. 22-ում:

19. Կապիտալ և պահուստներ

ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է Ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերում նշված կապիտալի անվանական գումարը:

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերին համապատասխան պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

Հաստատված և ամբողջությամբ վճարված կապիտալը 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 7,504,726 հազար ՀՀ դրամ, որը կազմված է 4,698 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով սովորական բաժնետոմսերից (2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,814,628 հազար ՀՀ դրամ, որը կազմված էր 4,892 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով սովորական բաժնետոմսերից): 2024 թվականին Ընկերության անվանական արժեքով սովորական բաժնետոմսերի արժեքը նվազել են 194 դրամով:

2024 թվականի ընթացքում Ընկերության առանձնացման ձևով վերակազմակերպման արդյունքում ստեղծվել է «Էյջ-Մետալ» ՓԲԸ-ն: Հիմնադիրը հանդիսանում է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն: «Էյջ-Մետալ» ՓԲԸ-ին է փոխանցվել 309,902 հազար ՀՀ դրամ կանոնադրական կապիտալ, որը կազմում է 1,597,430 հատ հասարակ անվանական բաժնետոմս, մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 194 դրամ: Վերակազմակերպման արդյունքում Ընկերության չբաշխված շահույթը նվազել է 247,582 հազար ՀՀ դրամով:

բ) Վերազնահատումից արժեքի աճ

Վերազնահատումից արժեքի աճը վերաբերվում է հիմնական միջոցների վերազնահատմանը:

գ) Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա իր գործառնական և ռազմական պահանջները բավարարելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական վերահսկման ու հիմնականում Ընկերության գործառնական գործունեության դրամական հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այդ քայլերը՝ Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել: Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների կողմից սահմանված պահանջները:

դ) Կապիտալի բաշխում

2024թ. ընթացքում կապակցված կողմերին ցածր տոկոսադրույքով տրամադրված փոխառությունների և երաշխավորությունների և բաժանիչ հաշվեկշռի արդյունքում ճանաչված կապիտալի բաշխումը կազմում է 266,010 հազար ՀՀ դրամ (2023թ-ին՝ 189,681 հազար ՀՀ դրամ), որից 80,303 հազար ՀՀ դրամը բաշխվել է «Էյջ-Մետալ» ՓԲԸ-ին:

ե) Շահաբաժիններ

2024թ-ին բաժնետերերին հայտարարվել 11,647,565 հազար ՀՀ դրամ և վճարվել է 7,050,000 հազար ՀՀ դրամ շահաբաժին, (2023թ-ին՝ վճարվել է միջանկյալ շահաբաժին 4,597,565 հազար ՀՀ դրամ):

20. Ստացված վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ընկերության ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծան. 22-ում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	2,306,786	1,527,540
Կապակցված կողմերից ստացված փոխառություն	–	1,804,340
	2,306,786	3,331,880
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	1,615,771	2,700,829
Կապակցված կողմերից ստացված փոխառություն	2,753,780	1,033,157
	4,369,551	3,733,986
	6,676,337	7,065,866

Պայմանները և մարման ժամանակացույցը:

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների պայմանները:

հազ. դրամ				2024թ.		2023թ.	
	Արժույթ	Անվան ական տոկոսա դրույք	Սպասվող մարման տարի	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. Արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	9%	2033	963,158	963,158	1,041,792	1,041,792
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	7.95%	2024	–	–	2,070,724	2,070,724
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	8.20%	2025	476,407	476,407	810,489	810,489
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	7.87%	2024	991,813	991,813	305,363	305,363
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	8.50%	2027	1,491,180	1,491,180	–	–
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	Եվրո	7%	2025	1,682,218	1,682,218	1,804,340	1,804,340
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	12%	2024	–	–	15,007	15,007
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ՀՀ դրամ	11.74%	2025	939,303	848,730	1,049,490	1,018,151
Գրավով չապահովված այլ փոխառություն	ԱՄՆ դոլար	7.66%	2025	225,507	222,831	–	–
Ընդամենը վարկեր				6,769,586	6,676,337	7,097,205	7,065,866

20. Ստացված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Ստացված վարկեր և փոխառություն- ներ
Մնացորդը առ 1 հունվար 2024	7,065,866
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	4,783,913
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(4,255,744)
Փոխառության տեղափոխում համաձայն բաժանիչ հաշվեկշռի	(641,880)
Ընդամենը փոփոխություն ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(113,711)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքներ	(223,565)
Այլ փոփոխություններ	(195,028)
Տոկոսային ծախս	491,187
Վճարված տոկոսներ	(348,412)
Մնացորդը առ 31 Դեկտեմբերի 2024	6,676,337

հազ. դրամ	Ստացված վարկեր և փոխառու- թյուններ
Մնացորդը առ 1 հունվար 2023	4,839,350
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	4,278,175
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(2,268,894)
Ընդամենը փոփոխություն ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	2,009,281
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքներ	234,107
Այլ փոփոխություններ	(30,334)
Տոկոսային ծախս	353,808
Վճարված տոկոսներ	(340,273)
Ծախսեր տույժերից	499
Վճարված տույժեր	(572)
Մնացորդը առ 31 Դեկտեմբերի 2023	7,065,866

21. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով	908,065	532,464
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	128,751	199,203
Վճարվելիք այլ հարկեր	53,328	57,652
Ստացված կանխավճարներ ներդրումների վաճառքի գծով	–	708,000
Սպառված գազի համար վճարվելիք գումարներ	–	673,096
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,876	385
Ընդամենը առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,096,020	2,170,800

Ընկերության ենթարկվածությունը պարտքային և արտարժույթի ռիսկերին և առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժեզրկման կորուստները ներկայացված են Ծան. 22-ում:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունների իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- ▶ Պարտքային ռիսկ,
- ▶ Իրացվելիության ռիսկ,
- ▶ Շուկայական ռիսկ:

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերոնշյալ յուրաքանչյուր ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության մասին, ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Ընկերության նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները, ինչպես նաև կապիտալի կառավարման Ընկերության մոտեցումը: Հավելյալ քանակական բացահայտումներ ներկայացված են տվյալ առանձին ֆինանսական հաշվետվության տարբեր հատվածներում:

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ու Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների, կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ կպատկերացնեն իրենց դերերը և պարտականությունները:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների և տրամադրված ֆինանսական երաշխավորությունների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի առանձնահատկություններից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև պատվիրատուների գործունեության կառուցվածքը, ներառյալ այդ պատվիրատուների արդյունաբերության ճյուղերի ու երկրների դեֆոլտի ռիսկը, քանի որ այս գործոնները կարող են ազդեցություն ունենալ պարտքային ռիսկի վրա, հատկապես ներկայիս տնտեսական պայմաններում:

Ընկերությունը սահմանափակում է պարտքային ռիսկի իր ենթարկվածությունը՝ առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար սահմանելով առավելագույն վճարման ժամկետ մեկ ամիս բոլոր հաճախորդների համար:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Կազմակերպությունը չի պահանջում գրավ դեբիտորական պարտքերի ապահովման համար:

Ընկերության ոչ մի հաճախորդ չունի արտաքին վարկային վարկանիշ: Բոլոր մնացորդները կորպորատիվ հաճախորդներ են և Ընկերությունը բոլոր հաճախորդների պարտքային ռիսկը ցածր է գնահատում: Կազմակերպության հաճախորդներից ոչ մեկի ռիսկը նշանակալի չի աճել՝ սկզբնական ճանաչման պահից:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր դիրքում բաշխում է վարկային ռիսկի աստիճանը՝ հիմնվելով այն տվյալների վրա, որոնք որոշվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելիս (ներառյալ, բայց չսահմանափակվելով արտաքին վարկանիշներով, աուդիտի ենթարկված առանձին ֆինանսական հաշվետվություններով, կառավարչական հաշիվներով և դրամական հոսքերի կանխատեսումներով, ինչպես նաև հաճախորդների մասին հասանելի մամուլի տեղեկատվությամբ) և կիրառելով փորձագետների վրա հիմնված վարկային դատողություններ: Վարկային ռիսկը որոշվում է քանակական և որակական գործոններով որոնք կարող են լինել սևանկացման ռիսկի ցուցիչներ և կապված են արտաքին կրեդիտ գնահատման Moody's Invector's Services-ի իրականացրած գնահատման հետ:

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Ընկերությունը չի գտնում, որ այլ կողմերի պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար իր կողմից կնքված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հանդիսանում են ապահովագրության պայմանագրեր և հաշվառում է այդ պայմանագրերը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն: Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն կապակցված կողմերի պարտավորությունների համար: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը տրամադրել է երաշխավորություններ կապակցված կողմերին տրված վարկերի հետ կապված (Ծան. 22): Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Ընկերությունը կիրառում է առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Տրամադրված փոխառություններ

Ընկերությունը կապակցված կողմերին տրամադրում է գրավով չապահովված փոխառություններ: Փոխառություններից ոչ մեկը չունի արտաքին վարկանիշ: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ փոխառությունները չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և տրամադրված փոխառությունների, առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի, դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում

հազ դրամ	Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	Կորստի պահուստը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	Կորստի պահուստը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.
Տրամադրված փոխառություններ	9,625,247	(124,877)	9,309,151	(160,838)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	3,003,439	(31,761)	3,508,292	(32,922)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,946	–	21,440	–
	12,667,632	(156,638)	12,838,883	(193,760)

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների 79% պահվում է «Moody's Investor Services» գործակալության կողմից տրված «Ba3» և «Ba2» վարկանիշով բանկերում: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկի մնացած 21% պահվում է վարկանիշ չունեցող բանկերում, որոնք սակայն դասված են ընդհանուր ակտիվներով տասը խոշորագույն հայկական բանկերի շարքին և Ընկերությունը չի ակնկալում, որ բանկերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով արժեքգրկումը չափվել է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա և արտացոլում է ռիսկին ենթարկվող գործիքների կարճ ժամկետները: Հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմերի արտաքին վարկանիշները Ընկերությունն իր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների պարտքային ռիսկը գնահատում է ցածր:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության հեղինակությունը վտանգելու:

Ենթարկվածությունը իրացվելիության ռիսկին

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Աղյուսակներում ներկայացված են համախառն և չգեղջկած գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության:

Որպես կանոն, Ընկերությունը ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը ծածկելու համար՝ ներառյալ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

31 դեկտեմբեր 2024թ.

հազ. դրամ	Հաշ- վեկշռային արժեք	Պայմա- նագրային դրամակ- ան հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	5 տարի և ավելի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունե ր								
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	3,922,558	3,922,558	–	–	1,468,220	–	1,491,180	963,158
Գրավով չապահովված այլ փոխառու միջոցներ	2,753,780	2,847,028	–	–	2,753,780	–	–	–s
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,042,692	1,042,692	–	1,042,692	–	–	–	–
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	635,383	12,174,332	–	–	43,604	–	5,103,648	7,027,080
	8,354,413	19,986,610	–	1,042,692	4,265,604	–	6,594,828	7,990,238

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

31 դեկտեմբեր 2023թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշ- ռային արժեք	Պայման- ագրային դրամակ- ան հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	5 տարի և ավելի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	4,228,369	4,228,369	-	-	305,363	2,070,724	810,489	1,041,792
Գրավով չապահովված այլ փոխառու միջոցներ	2,837,497	2,868,838	-	-	1,033,157	1,804,340	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,170,800	2,170,800	-	2,170,800	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	382,133	8,243,983	-	-	929,285	87,085	2,023,950	5,203,662
	9,618,799	17,480,649	-	2,170,800	2,267,805	3,962,149	2,834,439	6,245,455

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների գումարը փոքր է անհրաժեշտ դրամական ատրահոսքերից, սակայն, վերջնական մայր ընկերությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնել աջակցել Ընկերությանն իրացվելիության խնդիրների դեպքում և բանկի՝ կրեդիտորների նկատմամբ իր պարտավորությունները կատարելու համար:

(iv) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը բաղկացած է երեք տեսակի ռիսկերից՝ ապրանքների գնի, տոկոսադրույքի և արտարժույթի փոխարժեքի ռիսկերից: Շուկայական ռիսկի ներգործությանը ենթարկված ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, տրամադրված փոխառությունները, առևտրային դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը:

Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի: Շուկայական ռիսկը հիմնականում կապված է Ընկերության համար սահմանված սակագների հետ և ազդում է էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման գնի և այն գնի վրա, որը կարող է սահմանվել օգտագործողների համար՝ սպառված էլեկտրականության համար: Թեև Ընկերությունը կարող է ազդել որոշ սահմանված սակագների չափերի վրա, սակագների չափերը գտնվում են վերահսկողության սահմաններից դուրս, և քաղաքական գործոնները նույնպես դեր են խաղում վերջնական սակագների վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի տատանումների ռիսկն է արտարժույթների փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով:

Ընկերությունը ենթակա է արտարժույթային ռիսկի՝ ֆունկցիոնալ արժույթի և վաճառքների, գնումների և փոխառությունների արժույթների անհամապատասխանության հետևանքով: Վերոհիշյալ գործարքները հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված Է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտ ված 2024թ.	Եվրոյով արտա- հայտված 2024թ.	ԱՄՆ դոլարով արտա- հայտված 2023թ.	Եվրոյով արտա- հայտված 2023թ.
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	3,184,907	2,645,376	3,186,577	2,846,132
Տրված փոխառություններ	(1,408,580)	(1,675,285)	(1,931,348)	(1,795,195)
Համախառն ենթարկվածություն	1,776,327	970,091	1,255,229	1,050,937

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամ	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392,66	392,54	413,89	404,79
1 եվրո	424,88	424,59	395,56	447,9

2գայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի հնարավոր աճը դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար ճահույթ կամ վնաս	Եվրո ճահույթ կամ վնաս
31 Դեկտեմբեր 2024թ. (10% փոփոխություն)	177,633	97,009
31 Դեկտեմբեր 2023թ. (10% փոփոխություն)	125,523	105,094

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի 10% նվազումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Տոկոսադրույքի Ռիսկը

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում տրամադրված փոխառությունների և վարկերի վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք):

Դեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում դեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը (առանց հարկերի) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքները՝ տոկոսադրույքի կտրվածքով:

հազ. դրամ

Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հաշվեկշռային արժեք	
2024թ.	2023թ.
9,500,370	9,148,313
(6,676,337)	(7,065,866)
2,824,033	2,082,447

23. Հանձնառություններ

Ընկերությունը ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հաշվառում է ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն: Ստանդարտի համաձայն պայմանագիրը սկզբնապես պետք է չափվի իրական արժեքով, իսկ հետագայում՝ հետևյալներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ին համապատասխան որոշված կորստի պահուստից և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը երաշխավորել է իրեն կապակցված կողմերի բանկային վարկի պայմանագրով նախատեսված պարտականությունների կատարումը: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային գումարը և մնացորդը կազմում էր 12,174,332 հազար ՀՀ դրամ, (2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,243,983 հազար ՀՀ դրամ):

Պայմանագրի համաձայն երաշխավորողներն անդառնալիորեն և անվերապահորեն՝

- ▶ երաշխավորում են բանկի նկատմամբ Վարկային պայմանագրով ստանձնած բոլոր պարտականությունների ժամանակին կատարումը երաշխավորողների կամ փոխառուների կողմից,
- ▶ հանձն են առնում, որ եթե փոխառուն չվճարի որևէ գումար պայմանագրով սահմանված ժամկետում կամ դրա հետ կապված, երաշխավորողն անմիջապես ըստ պահանջի կվճարի այդ գումարն այնպես, ինչպես կաներ, եթե այն լիներ հիմնական պարտապանը:

24. Պայմանական դեպքեր

ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում:

բ) Դատական վարույթներ

Ընկերությունը ընդգրկված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա:

24. Պայմանական դեպքեր (շարունակություն)

գ) Շրջակա վիջավայրի պահպանություն

Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է բազմաթիվ պետական օրենքներով և կանոնակարգերով, որոնք կարգավորում են օդը և ջուրն աղտոտող նյութերի արտանետումը, թափոնների արտանետումը, գործածումը և պահպանումը: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը բավարարել է շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված կառավարության պահանջները, այդ իսկ պատճառով Ընկերությունը պահուստ չի ձևավորել շրջակա միջավայրի պահպանության գծով հնարավոր պարտավորությունների համար, քանի որ ղեկավարությունը հնարավոր չի համարում նման պայմանական պարտավորությունների առաջացումը մոտ ապագայում: Այնուամենայնիվ, բնապահպանության հարցերը կարգավորող ՀՀ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է և այդ օրենսդրության և վերջինիս մեկնաբանությունների հնարավոր փոփոխությունները կարող են էական փոփոխությունների հանգեցնել ապագայում:

դ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթիվից անցել է 3 տարի:

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել այլ երկրների համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների տեսանկյունից, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

25. Կապակցված կողմեր

ա) Վերահսկողություն

Ընկերության մայր կազմակերպությունն է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն և վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունը չի հրապարակում ֆինանսական հաշվետվություններ:

բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակազմի գծով ծախսեր» հոդվածում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ		
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	94,662	103,808
	94,662	103,808

25. Կապակցված կողմեր (շարունակություն)

գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

	Գործարքների գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր	
	2024	2023	2024	2023
Ապրանքների և ծառայությունների վաճառք				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	39,414	268,245	5,171	5,508
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	453,208	290,021	605,563	159,605
Տրամադրված փոխառություններ				
Վերջնական մայր կազմակերպություն	–	2,426,401	1,648,348	3,682,318
Դուստր ընկերություններ	2,746,132	877,948	3,416,274	781,979
Այլ կապակցված կողմեր	–	63,000	4,231,685	4,702,425
Ստացված փոխառություններ				
Դուստր ընկերություններ	2,352,782	78,491	399,489	78,491
Դուստր ընկերություններ	–	249,000	736,679	971,000
Այլ կապակցված կողմեր	–	2,711,648	1,682,218	1,818,340
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր				
Մայր ընկերություն	–	–	–	–
Դուստր ընկերություններ	183,463	187,397	183,463	187,397
Այլ կապակցված կողմեր	451,920	194,736	451,920	194,736
Տոկոսային եկամուտ				
Վերջնական մայր ընկերություն	118,152	52,899	–	–
Այլ կապակցված կողմ	1,354	1,058	–	–
Այլ				
Մայր ընկերությանը տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	–	–	–	–
Դուստր ընկերություններին տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	4,779,478	4,286,403	4,779,478	4,286,403
Այլ կապակցված կողմերին տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	7,394,854	3,957,580	7,394,854	3,957,580
Ներդրումներ				
Ներդրումներ դուստր ընկերություններում	472,226	506,163	6,794,656	6,741,675
Ներդրումներ ասոցիացված ընկերություններում	–	–	60,723	480,472
Ներդրումներ համատեղ ձեռնարկություններում	–	–	125,307	–
Ներդրումների վաճառք	7,961,718	30,356	–	–